

Foreldres samliv - barn og unges fundament

par sjekk

Evalueringsforskning ved SINTEF Digital 2019-2023

Program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027

- ✓ Tiårig satsing for å utvikle kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. I Steinkjer fra 2019 – 2023.
- ✓ Barn og unge er prioritert målgruppe.
- ✓ Kunnskapsbasert utvikling og spredning av tiltak bl.a. for å styrke barn og unges trygghet, mestring og bruk av egne ressurser.

Det forebyggende arbeidet er ikke rettet mot risikogrupper.

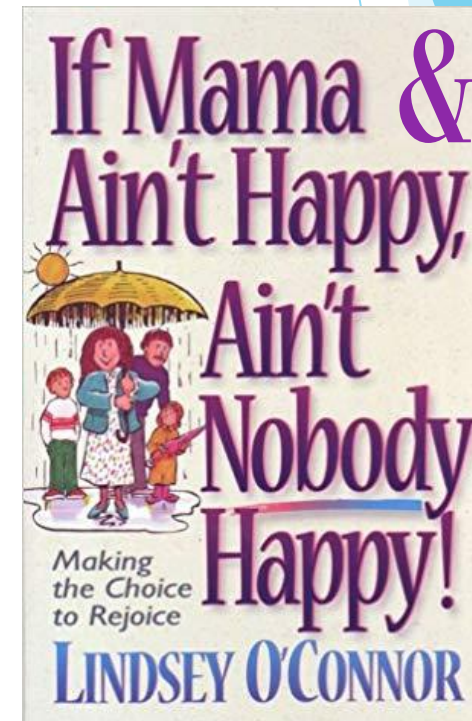
Tiltaket følges av forskere ved SINTEF Digital

Foreldres samliv - barnets fundament

Hovedmål i Steinkjer kommune:

- ▶ Bevisst om betydningen av en god relasjon mellom foreldre
- ▶ Legge til rette for å utvikle og vedlikeholde et godt parforhold
- ▶ Bidra til å skape en trygg og stabil oppvekst for barna

Papa

Steinkjer kommune

Betydning av foreldres parforhold for barn

- ▶ Foreldrekonflikt -> negativ utvikling hos barn
  - tilknytningsvansker, språkutvikling og et lavere funksjonsnivå psykologisk og sosial.
  - skoleproblem og frafall fra skole
  - søvnvansker, kroppslige helseproblemer, endrede fysiologiske reaksjoner og utagerende atferd hos barn
- ▶ PPT i Steinkjer uttaler at en foreldrekonflikt noen ganger virker å være underliggende for barns problemer
- ▶ Familievernkontoret (Pkt 5.1)

Kan foreldekonflikter påvirke barna?

Senser stemning

Stille

Tause

Manglende trygghet

Meglerrolle

Tar parti med en av foreldrene

Depresjon

Skolevegning

Spiseforstyrrelser

Søvnvansker

Atferdsproblem

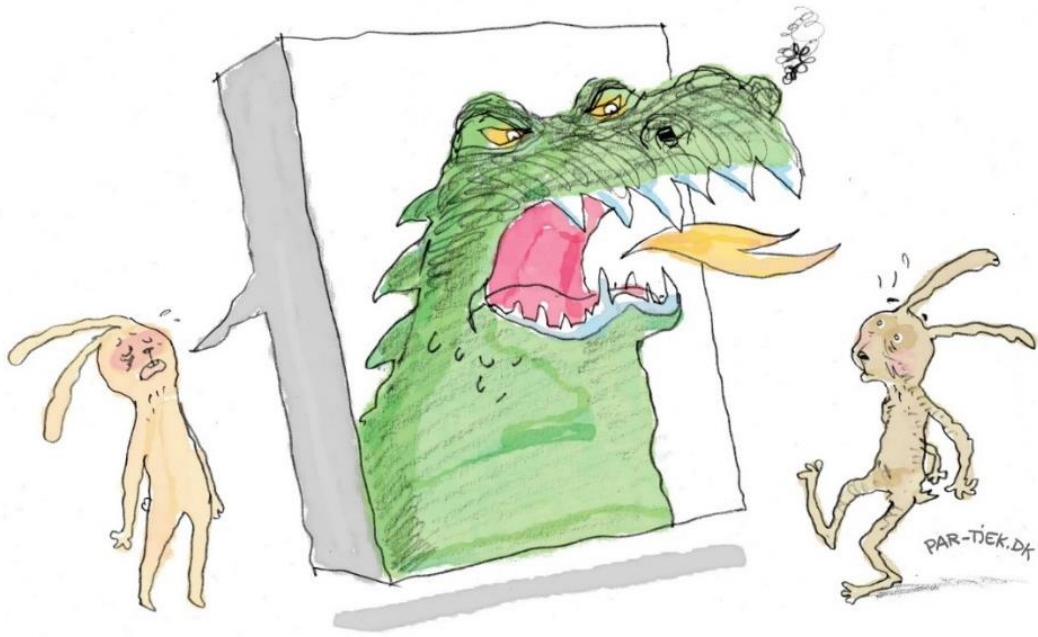
Stress

Usikkerhet

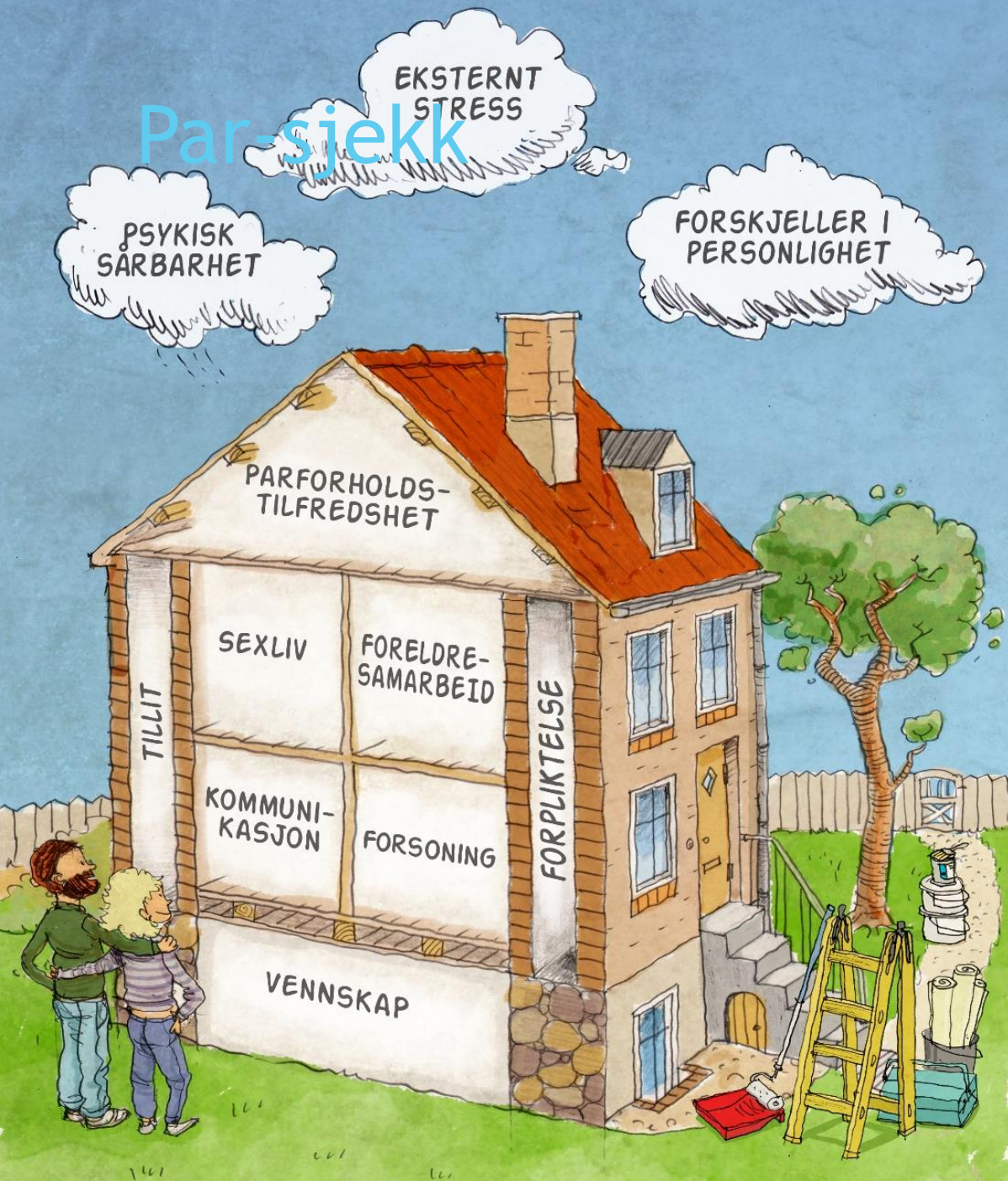
Osv...

Betydning av dårlige parforhold

- ▶ Lavere jobbproduktivitet – sykefravær
- ▶ Økt risiko for alkohol- og stoffmisbruk (Overbeek et al., 2006)
- ▶ Psykiske lidelser som depresjon
- ▶ Økonomi – risiko for utenforskap
- ▶ Partilfredshet har gått betydelig ned under covid (Frode Thuen) – det er derfor viktig å tilby forebyggende tilbud.

par sjekk

For par med barn 0-5 år

God relasjon mellom foreldre er viktig i barn og unges liv.

Par-sjekk er et forebyggende program som legger vekt på å styrke parforholdet.

Dere får:

- ▶ Tilgang til online spørreskjema
- ▶ 2 samtaler med veileder
- ▶ Personlig feedbackrapport

Kontakt: Veileder/familieterapeut Astrid Selset, 47476660 (sms)

Astrid.Selset@steinkjer.kommune.no

Se mer om forskningsprosjekt, premier m.m. på:
www.steinkjer.kommune.no søk: Parsjekk

Steinkjer kommune

Forskningsprosjekt i Steinkjer kommune: Tilbud om **parosjekk** til foreldre med barn 0-5 år

1. Presentasjon av tilbudet i foreldremøter
2. Online spørreskjema **parosjekk**
3. Samtale x 2 (Undersøkelse og feedback-rapport)
4. Forskningsspørsmål (TFoU) x2

5. Delta i trekning av premie

Steinkjer kommune

Faglig refleksjon fra par- og familieterapeut

- ▶ Kommer de som trenger det?
  - ▶ Barrierer for å søke hjelp
  - ▶ Handler det om sosioøkonomisk status?
- ▶ Forebyggende tiltak - vi må forebygge fordi vi har ikke råd til all reparasjon (eks samlivssabotasje)

Steinkjer kommune

Noen erfaringer i prosjektet

- ▶ Metoden: effektiv - kommer raskt til sakens kjerne
- ▶ «Problemer» i alle par - parsjekk forebygger negativ utvikling?
- ▶ Muntlige tilbakemeldinger

Spørreundersøkelsen satte i gang mange refleksjoner. Begynte å tenke over ting.

Samtalene etter spørreundersøkelsen endret mitt syn på forholdet; hjalp meg til å se at vi egentlig har det godt.

Metaforene

Vi er mer bevisste, og det er mindre krancling

Skjøner at det er lurt å se etter og verdsette styrkene i mye større grad

...nå er jeg ikke så redd for å bli avvist hvis vi blir uenige hjemme

Greit å få tid til å reflektere - vi gjør det ikke av oss selv - det forsvinner i en praktisk hverdag

Takk for oppmerksomheten

SINTEF

Parsjekk

Roald Lysø, Sintef Digital

SINTEF

Målsettinger for prosjektet Parsjekk

- Steinkjer kommune har satt opp noen langsiktige og overordnede mål for kommunens satsing på barn og familie:
  - Skape bevissthet om betydningen av en god relasjon mellom foreldre som fundamentet i barn og unges liv.
  - Legge til rette for å utvikle og vedlikeholde et godt samliv i parforhold.
  - Bidra til å skape en trygg og stabil oppvekst for barna.
- Dette betyr at Par-sjekk kan knyttes til øvrig satsing innen området barn og familie og inngå som et viktig bidrag i dette arbeidet.
- Vi understreker at det for å kunne nå de breie og ambisiøse målene er nødvendig med en helhetlig og samordnet innsats over tids. Ikke minst gjennom universelle tiltak for å nå de fleste som har behov.
- At Par-sjekk bidrar til måloppnåelse, mener vi indirekte kan besvares gjennom parenes vurdering av Par-sjekk og betydningen for egen situasjon, men det er ikke mulig å si mer om overordnet måloppnåelse i vår evaluering.

SINTEF

Intervju/samtaler og spørreskjemaundersøkelser

- Det ble gjennomført intervju/samtale med flere involverte grupper underveis, helsestasjon, barnehagestyrer, par som har deltatt i Par-sjekk samt prosjektleder og veileder. Formålet med samtalerne var å finne ut hvordan Par-sjekk ble oppfattet, om det var behov for tiltaket, om nytteverdi samt å få innspill til samarbeid om og forbedringer av tiltaket.
- Det var toogforståttalt 76 påmeldte par til Par-sjekk.
- Årlig var det mellom 4 og 7 par som ikke gjennomfører Par-sjekk
  - Totalt 17 par trakk seg, etter å ha meldt seg på.
- Deltakelse i undersøkelsen fra SINTEF og tilgang til anonymiserte rapportsammendrag fra den innledende Par-sjekk undersøkelsen forutsatte samtykke fra deltakerne. Samtykkeskjema var innledning til den første spørreundersøkelsen og måtte besvares med positivt samtykke før deltakeren kunne gå videre i undersøkelsen.
- Invitasjon til deltakelse i spørreskjemaundersøkelsene ble sendt ut av kommunens prosjektleder. SINTEF fikk ingen kunnskap om identiteten til deltakerne i Par-sjekk.
- Etter at de to samtalerne var gjennomført ble første spørreskjema (vedlegg 3) sendt ut. Tre måneder etter at første spørreskjema var sendt ut sendte kommunens prosjektleder ut et oppfølgende spørreskjema. Denne undersøkelsen ble sendt til de parene som hadde besvart undersøkelse 1.

Anonymitet

- SINTEF hadde ingen tilgang til eller kunnskap om identiteten til de parene som var deltakere i Par-sjekk. Det ble lagt opp rutiner som sikret at dette var informasjon som kun var tilgjengelig for kommunens prosjektleder og veileder.
- For SINTEF og Steinkjer kommune var det viktig å sikre at deltakerne kunne føle seg trygge på at deres identitet var sikret slik at personopplysninger og svar på undersøkelser ikke kunne kobles. Dette mener vi har vært vellykket.
- Den eneste kontakten SINTEF har hatt med deltakere i Par-sjekk har vært gjennom en avsluttende samtale med to par der SINTEF ønsket deres vurdering av opplegg, innhold og om behovet for et slikt tiltak.
- Denne samtalen ble gjennomført etter samtykke fra parene, og de er ikke identifisert i rapporten.

SINTEF

Samtaler/intervju

Samtale med helsestasjon

- Par-sjekk får positive tilbakemeldinger.
  - Tiltaket oppleves å ligge i en gråsoner slik tjenester og tilbud i Steinkjer kommune er organisert og prioritert.
  - Par-sjekk oppleves om et godt tilbud til foreldreparene De påpeker videre at det er viktig at veileder er god til å lytte/samarbeide med foreldrene!
    - Svangerskapsomsorgen kan være en god rekrutteringsarena. Par-sjekk er også et viktig tema for førstegangsfødende.
    - Viktig med fokus på foreldrenes psykiske og fysiske helse
    - Viktig med fokus på foreldrenes økonomiske situasjon
    - Må kobles til prosjekter og tiltak innen tidlig familiestøtte og åpen barnehage
    - Synliggjøre hvilke andre tilbud som kan benyttes etter Par-sjekk

Samtale med barnehagestyrer

- Gjennom omtale og innsalg bør opplegget i enda større grad ufarliggjøres slik at det blir enklere å rekruttere begge i et par. Personalet i barnehagen har påvirkningskraft og bør brukes mer i innsalget, men da må de få vite hva det spørres om – hva som er innholdet. Viktig å få barnehagene med på laget.
- Aldersavgrensningen som man hadde ved oppstart av Par-sjekk kunne oppfattes som urettferdig. Et slikt tilbud bør dessuten omfatte barn i flere aldre – et universelt tilbud.

SINTEF

Samtaler og intervju

To par som har deltatt i Par-sjekk

- Det innledende spørreskjemaet for Par-sjekk var omfattende, men spørsmålene var interessante, nyttige og meningsfulle. Ikke minst var det flott å kunne gå tilbake og se på hva en hadde svart tidlige, det gjorde at en oppdaget sammenhenger, svakheter i egne svar og at en ble bedre i å reflektere over svarene.
- Viktig at samtaler med veileder ikke hadde preg av terapi, men at det var samtaler som fikk dem til sammen å reflektere over egen situasjon.
- Ønskelig med bedre tid i samtaler
- Det ville vært fint med en ekstra samtale en god stund etter den siste samtalen for å kunne følge opp og minne hverandre på hva som var viktig sist
- Par-sjekk bør være et tilbud til flere
- Det er behov for (ønsker om) flere par-/familierelaterte tilbud i kommunen, tilbud som tar utgangspunkt i holdninger og verdier og som setter samliv på dagsordenen

Avsluttende samtale med prosjektleder og veileder

- Godt og tett samarbeid i organisasjonen. Sektorleder barnehage og sektorleder forebygging har bidratt til at arbeidet er tungt forankret i sektoren.
- Arbeidsgruppa har møtt, kommet med kritiske og konstruktive innspill og gode tilbakemeldinger. Har bidratt til forankring. Har vært støttende.
- Positivt med forskningsbasert evaluering. Dette har økt legitimiteten både hos ansatte og politikere.

Erfaringer

- Skulle invitert inn flere i arbeidet – Helse, PPT, Barnevern – tjenester som arbeider med barn og familie, Forebyggende familieteam.
- Besøke barnehagestyrene i styremøtene.
- Kommuneøkonomien har vært utfordrende – har skapt uro. Utfordring at arbeidet er lovpålagt, men ikke stillinger.
- Kunne hatt enda tydeligere fokus på forebygging/folkehelse

Fører par-sjekk til at deltakerne opplever forbedring av faktorene som inngår i konseptet?

For å kunne svare på denne problemstillingen ble det i evalueringen tatt utgangspunkt i å besvare tre forskningsspørsmål som er utarbeidet ut fra tiltakets resultatmål:

- *Hva mener deltakerne om spørreskjemaet de skal fylle ut?*

- Her er svarene at omfanget av spørsmålene var ok, tematikken ble opplevd som viktig og spørsmålene som nyttige.

- *Hvordan opplever deltakerne oppfølgingsamtalene i par-sjekk?*

- De fleste deltakerne opplever oppfølgingsamtalene som nyttige eller svært nyttige, og et antall har fått eller ønsker seg oppfølgende samtaler.

- *Har Par-sjekk ført til en bedre forståelse for partneren?*

- Hovedinntrykket er at respondentene mener at de har fått bedre forståelse for partneren.

Datainnsamling

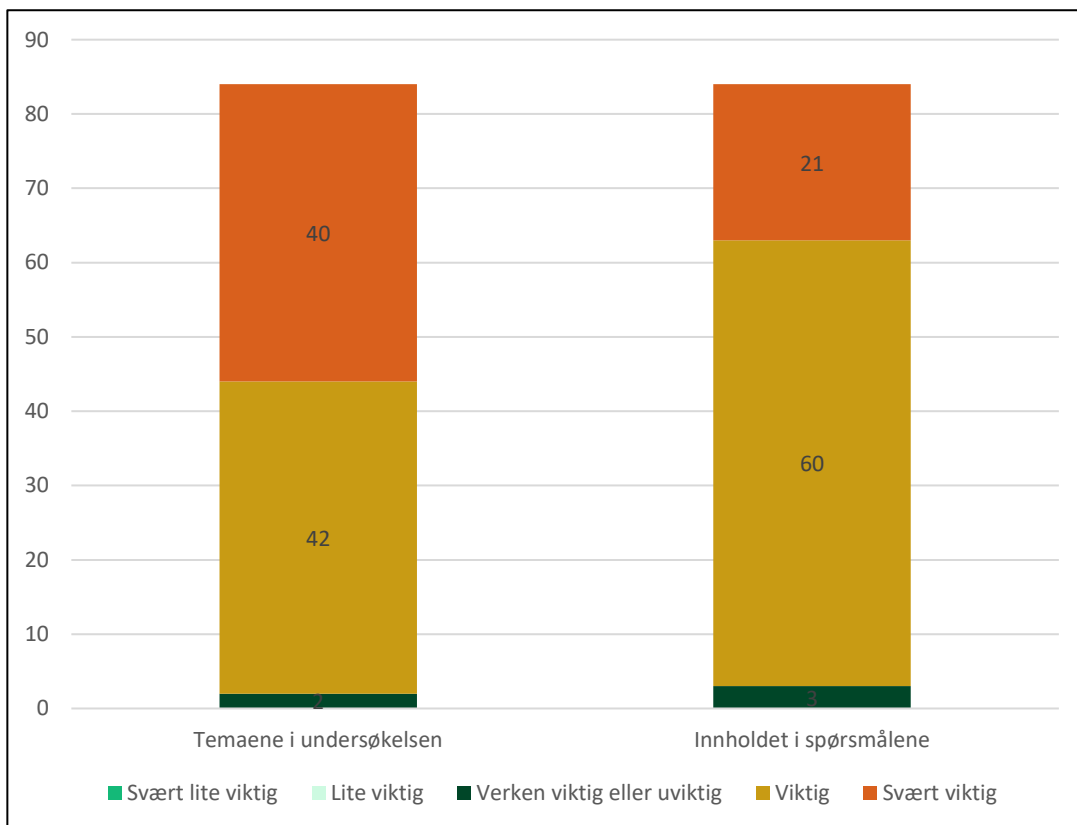
- Intervju
  - Helsestasjon
  - Barnehagestyrer
  - To par som har deltatt i Par-sjekk
  - Prosjektleder og veileder

Spørreskjema

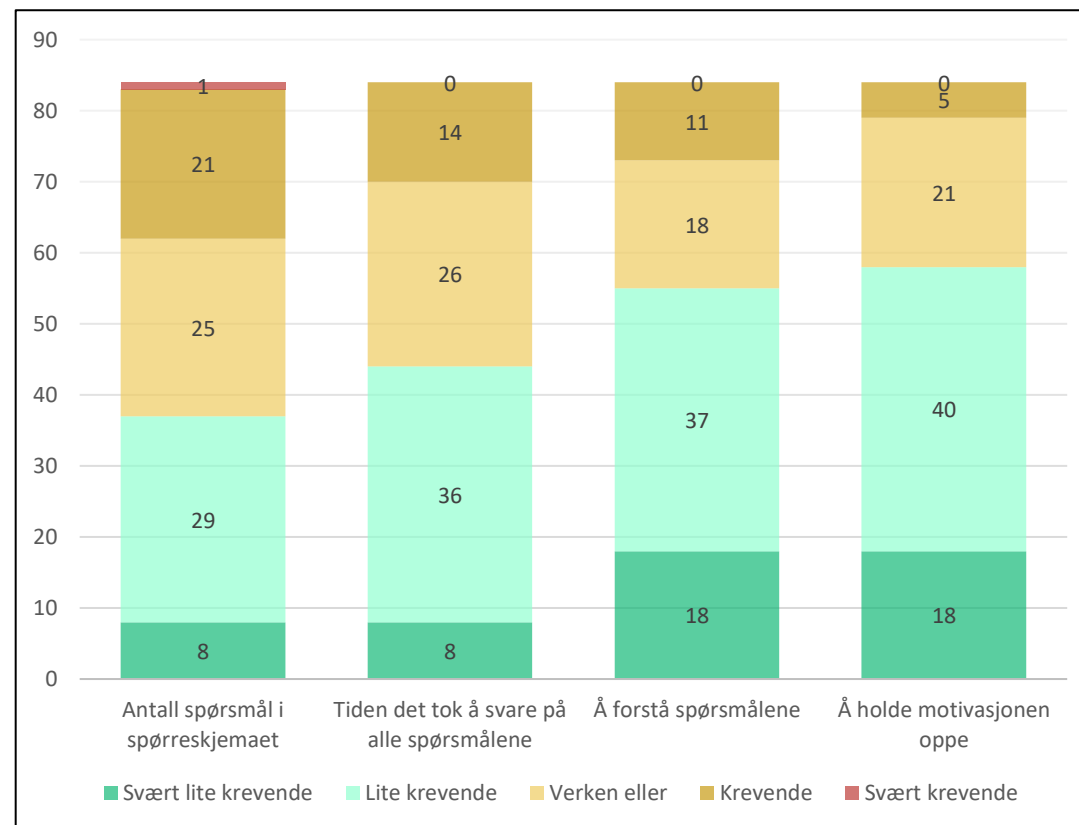
- 2 undersøkelser
- 84 enkeltpersoner svarte på undersøkelsen. 79 besvarte hele undersøkelsen mens 5 leverte ufullstendige besvarelse. Data fra ufullstendige besvarelser er inkludert i resultatene. I alt var det 35 par som besvarte hele undersøkelsen.

Spørsmål om den innledende spørreundersøkelsen

Meninger om skjemaet i undersøkelsen.

Hvor krevende var undersøkelsen?

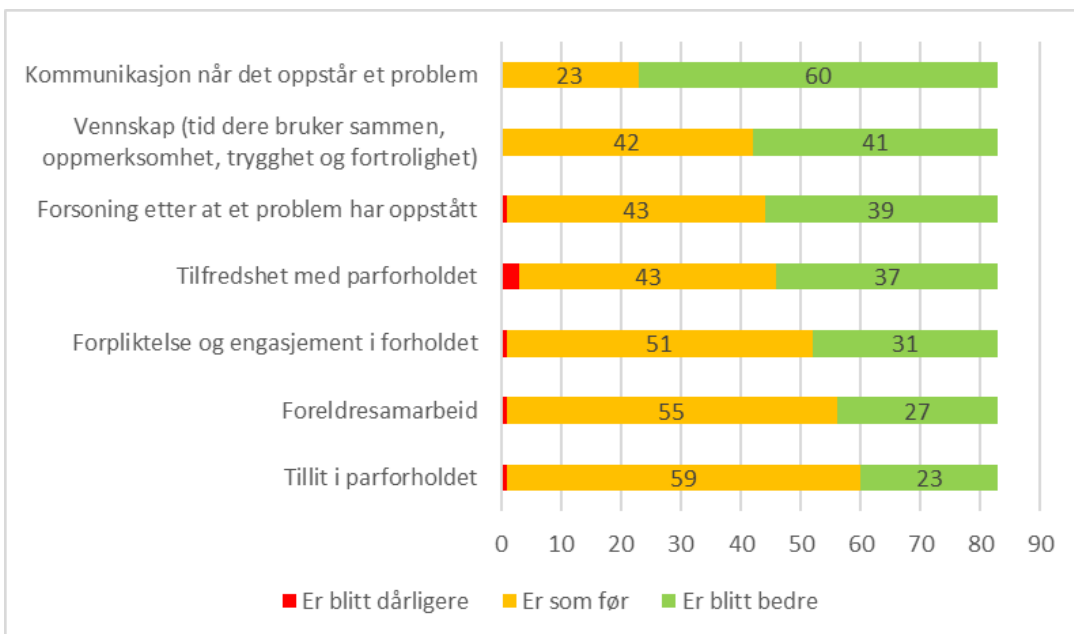

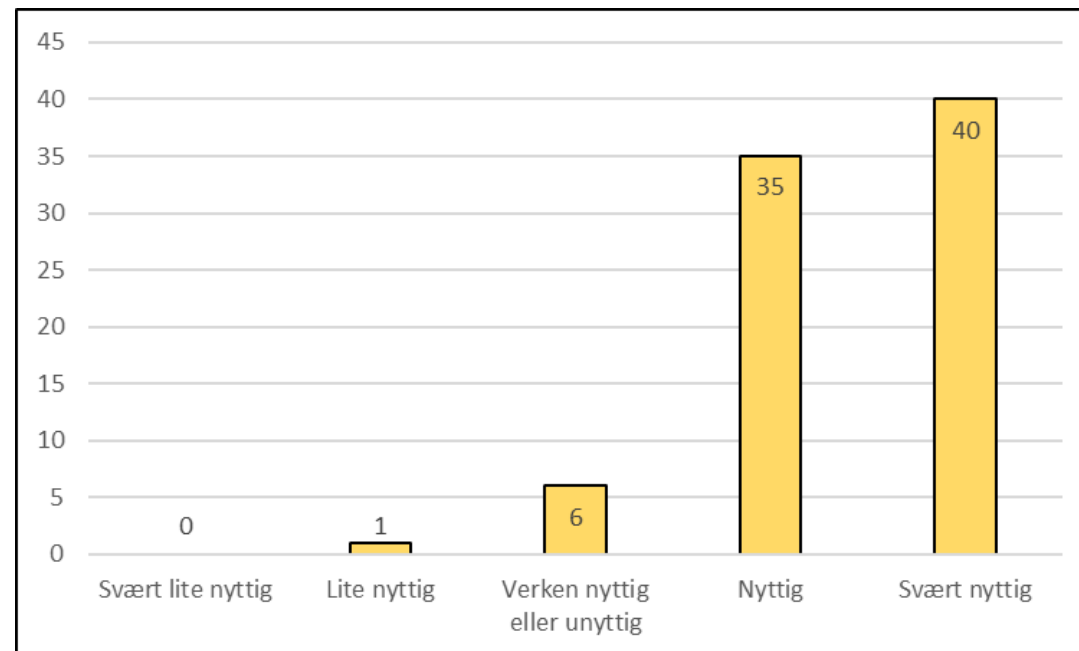
SINTEF

Eksempler fra spørreundersøkelsene

Spørsmål om situasjonen etter at parene har gjennomført både spørreundersøkelse og samtaler? Parenes svar og om partnerens opplevelse

Hvor nyttig har samtalene med veileder vært?

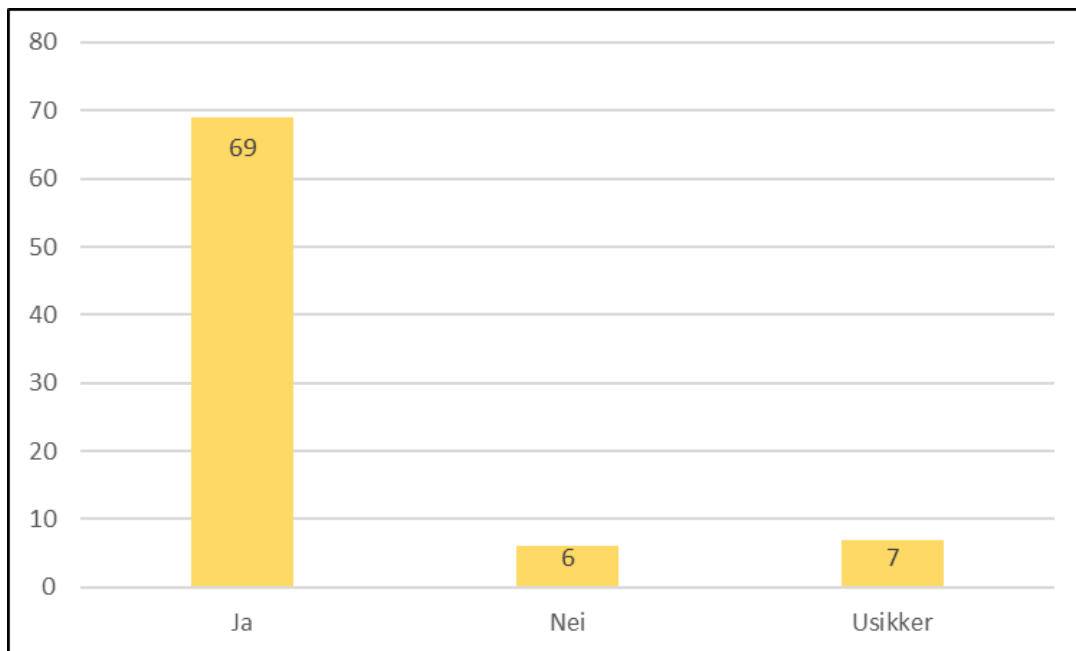

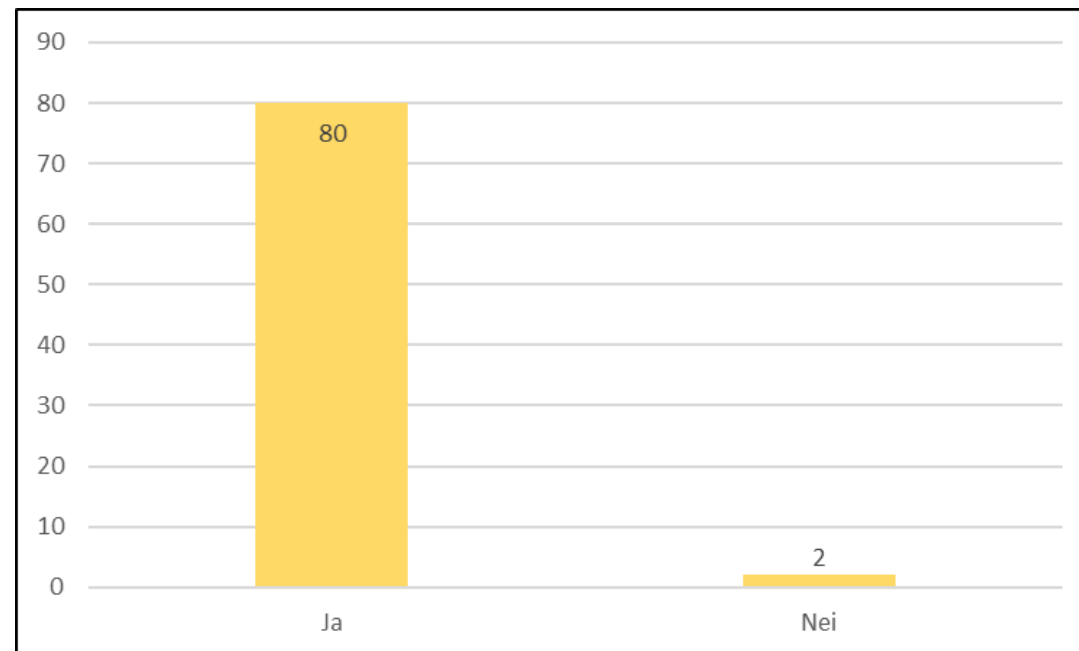
SINTEF

Eksempler fra spørreundersøkelsene.

Har gjennomføring av spørreundersøkelse og samtaler gitt deg bedre forståelse for partneren din?

Vil du anbefale andre å gjennomføre Par-sjekk?

SINTEF

Parforhold

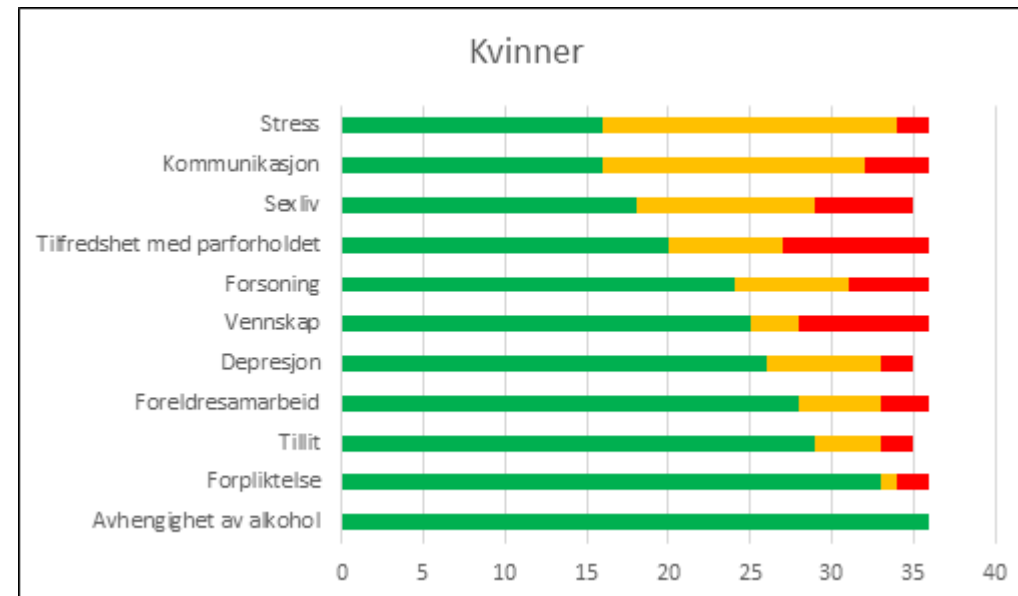
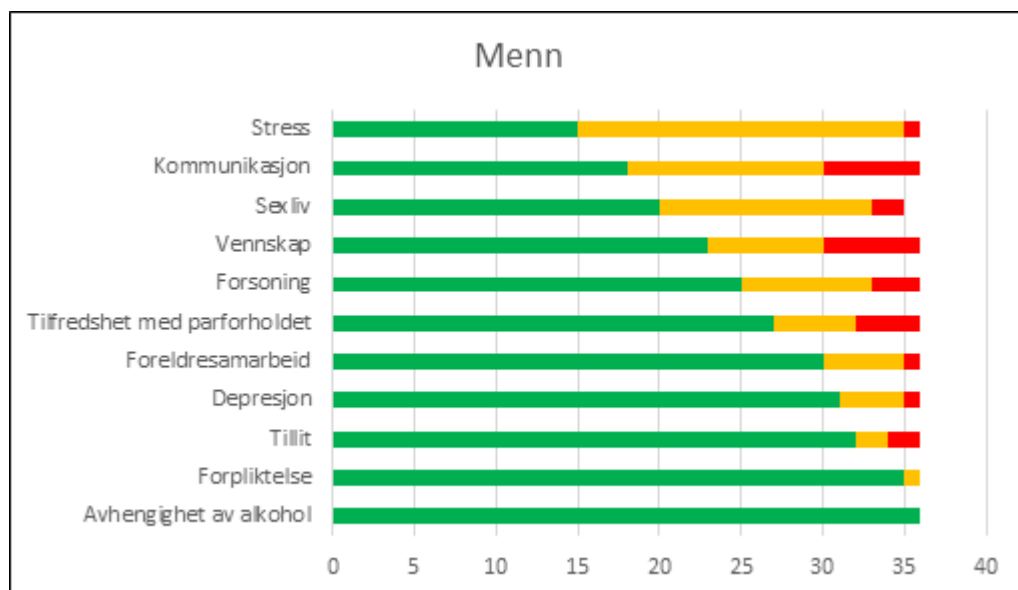
- I evalueringsarbeidet har SINTEF kun hatt tilgang til overordnede og generelle data.
- Vi hadde ingen ambisjon om å analysere situasjonen for de enkelte parene. Vår ambisjon er å evaluere om i hvilken grad de deltakende parene opplever par-sjekk som et godt og ønskelig tiltak i kommunenes folkehelsearbeid.
- Vi velger likevel, på bakgrunn av utvalgte data fra **anonymiserte feedbackrapporter**, å forsøke å gi et bilde av hva som karakterisere parene som har deltatt – hvilke utfordringer er de tydeligste i parforholdet, og om det er forskjeller på svarene fra menn og kvinner blant de parene som har deltatt? Vi har rangert de 11 faktorene for å få en indikasjon av hvilke faktorer som synes å kunne gi utfordringer for parene, enten alene eller i samvirke med andre faktorer. Parene har gitt samtykke til at SINTEF fikk tilgang til slike data.

SINTEF

Oppfatning av parforholdet

Resultater fra den første kartleggingsundersøkelsen - starten på deltakelsen i Par-sjekk. Grafene i figurene er ment å være en illustrasjon på hvordan den enkelte har vurdert sin situasjon. Grønt er her lite utfordrende, mens gult og rødt illustrere utfordrende områder.

SINTEF

Oppfatning av parforholdet.

- Figurene viser i hovedsak de samme tendensene i svarene hos både menn og kvinner.
- Stress, kommunikasjon, sexliv, tilfredshet med parforholdet og forsoning er de tydeligste utfordringene.
- Ingen av parene oppgir at avhengighet av alkohol er en utfordring.
- Det ser ut til at forpliktelse og tillit er de minst utfordrende området.
- En gjennomgang av bakgrunnsinformasjon om deltakerne viser at de sannsynligvis utgjør et representativt utvalg av foreldre, både mht. alder, utdanning og jobbsituasjon.
- De er rekruttert på bakgrunn av frivillighet og eget initiativ, ikke på grunn av registrerte utfordringer.

SINTEF

Måloppnåelse

- Par-sjekk, slik tiltaket har vært gjennomført i Steinkjer kommune, kan karakteriseres som et pilot-forsøk med en i utgangspunktet avgrenset målgruppe mht. aldersgruppe på barn.
- Denne aldersgruppen ble noe utvidet underveis i piloten, men er ikke et universelt tiltak åpent for alle. Dette mener vi er viktig å vurdere i en eventuell oppfølging.
- SINTEFs vurdering er at tiltaket Par-sjekk i stor grad har lyktes med å nå resultatmålene.
- Svarene fra både individer og par er overbevisende konsistente og viser at Par-sjekk har dekket reelle behov og har gitt parene ny innsikt i parforholdet og inspirasjon til å arbeide med positiv videreutvikling.
- Parene uttrykker tilfredshet med tilbudet, og mange ønsker at tilbudet utvides, gjøres universelt og inneholder mer oppfølging.

SINTEF

Anbefaling

På bakgrunn av at svarene fra både brukere, veiledere og andre fagpersoner som har latt seg intervjuet sammenfaller med tidlige forskning på Parsjekklignende metoder anbefaler SINTEF Steinkjer kommune å videreføre Par-sjekk som en del av Steinkjer kommunes **universelle tilbud** til foreldre.

En videreføring som et reelt universelt tilbud vil kreve en økning i bemanning av kompetente veiledere.

SINTEF

Takk for
oppmerksomheten.